

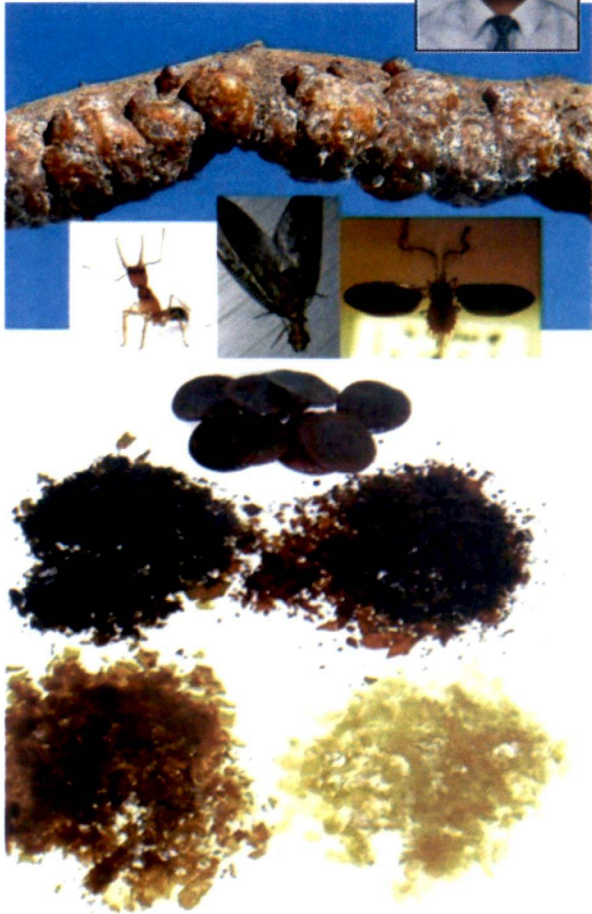
මාතලේ පල්ලේහපුවිද ලාක්ෂා කර්මාන්තයේ අවසාන පුරවරයද?

ආචාර්ය ප්‍රශාන් ග්‍රැන්සිස්

අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් - මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ පර්යේෂණ හා අභ්‍යාස ආයතනය
B.Sc. Special, (Geo. SL), M.Sc. (Gem. SL), M.Sc.(Petro. Canada), Ph.D. (Gem. SL)
Dip. Mkt (UK), G.G. (GIA, USA), A.J.P. (GIA, USA), MGA (SL)

ශ්‍රී ලංකාව ඉතා අදාන අතීතයේ සිටම විවිධ වූ හස්ත කර්මාන්ත සඳහා ප්‍රසිද්ධියක් ඉසිලූහ. මේ සියලු නිර්මාණ ඒවායේ නිර්මාපකයන්ගේ සියුම් හැකියාවන් මොනවට පිලිබිඹු කලේය. එමෙන්ම මේවායේ සමහර ලක්ෂණ ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට වෙනස් වන්නේය. සමහර ප්‍රදේශ එක් එක් විශේෂ වූ කර්මාන්ත සඳහා ප්‍රසිද්ධියක් උසුලනු ලැබීය. බොහෝ විට මෙවැනි කර්මාන්ත කරගෙන යනු ලැබුවේ පාරම්පරිකව මෙම හැකියාවන් උරුම කර ගත් ජන කොටස් විසිනි. ඔවුන්ගේ කර්මාන්තයට අදාල රහස් ඔවුන් අතරම රැඳුණි. මේ හේතුවම බොහෝ විට මෙම කර්මාන්තවල පරිහානියටද හේතු වී ඇත. හේතුව මොවුන්ගේ රහස් ඔවුන් අතරම පැවතීමත් මොවුන් විසින් කර්මාන්තය භාර ගැනීමට මතු පරපුරක් නිර්මාණය නොකිරීමත්ය.

පුරාණ රජ දවස මොවුන්ට සෑම විටම රාජකීය අනුග්‍රහය ලැබිණි. අගනා නිර්මාණයක් එළි දැක්වූ සෑම විටම රජතුමන් විසින් පඬුරු පාක්කුඩම් ලැබිණි. මෙම කර්මාන්ත වල ඉහල දස්කම් දැක්වූ නිත්‍ය ශිල්පීන් සඳහා බොහෝ විට ගම්වර පවා ප්‍රදානය කෙරිණි.

ලාක්ෂා කර්මාන්තය සඳහා ගැනෙන විවිධ වර්ගයේ ලාකඩ

ලාක්ෂා කර්මාන්තයද මෙම හස්ත කර්මාන්ත ගණයට වැටෙන අපූර්ව කර්මාන්තයකි. මෙහි අපූර්ව බව වනුයේ මෙය බොහෝ දුරට පාරම්පරික දැනුම සමගින් ලාක්ෂා කෘතියා විසින් නිපදවන ගස් අතු මත තැවරී ඇති එක්තරා මැලියම් බදු ද්‍රව්‍යක් (ලාකඩ) උපයෝගී කරගෙන කරගන්නාවූ කර්මාන්තයක් වීමත්ය. මේ අතරින් "කොන් ලාකඩ" නිපදවන කෘතියන් බොහෝ විට කැප්පෙටියා හා හිගුරු ශාක ආශ්‍රීතව වෙසෙන අතර "තලකිරියා ලාකඩ" නිපදවන කෘතියන් බොහෝ විට තලකිරියා ශාක ආශ්‍රීතව වාසය කරයි.

ජනප්‍රවාද වලට අනුව කන්ද උඩරට රජ කල දෙවැනි රාජසිංහ රජු සමයේදී, ඔහුට තම මාලිගය ලාක්ෂා නිර්මාණ වලින් අලංකාර කිරීමට සිත් විය. ඒ අනුව ඔහු ලාක්ෂා නිර්මාණකරුවකු සොයනු පිණිස අඬබෙරකරුවකු පිටත් කලේය. මේ අඬබෙරකරුවා පිළිගත්තේ මාතලේ දුෂ්කර ගමක ජීවත් වූ පුස්සප්පු නැමැත්තෙකි. ඔහු රජ මාලිගය ලාක්ෂා නිර්මාණ වලින් මොනවට සැරසුවේය. රජු ඔහුගේ නිර්මාණ කෙරෙහි කොතරම් පැහැදුනේද යත් ඔහු හට බොහෝ තැනි බෝග පිරි නැවූ අතර හස්තියකුද ඒ අතරට ඇතුළත් කිරීමට අමතක නොකලේය. අනතුරුව ඔහු ගම් බිම් බලා යාමේදී හස්තියා ගිමන් හල ස්ථානය "හපිහිඩ - අලි භාෂාව හා සම්බන්ධ"

මේ වන විට මෙම කර්මාන්තය කිසිදු වෙනස් වීමකට ලක් නොවී පාරම්පරික ලෙසම කෙරිගෙන යන එකම ගම්මානය ලෙස මාතලේ පල්ලේහපුවිද ගම්මානය හැඳින්විය හැක.

කොඩි

ලෙස ප්‍රචලිත වූ අතර එය පසු කලෙක ජන වහරට අනුව පල්ලේහපුට්ඳ ලෙස ප්‍රචලිත විය.

මෙම ප්‍රදේශය අද ද ලංකාවට ආවේණික "නියපොත්තෙන් වැඩ" යන නමින් ලාක්ෂා කර්මාන්තය සඳහා ඉමහත් ප්‍රසිද්ධියක් උසුලයි. මේ සඳහා බොහෝ විට නියපොත්ත හෝ සියුම් නියනක් වැනි දෙයක් භාවිත කරන බැවින් මෙම නම ලැබී ඇතැයි සිතිය හැක. පට්ටල් ආශ්‍රීතව නිර්මාණය වන සරල මෝස්තර සහිත ලාක්ෂා නිර්මාණ සුලභ වුවත් නියපොත්තෙන් වැඩ සහිත නිර්මාණ ඉතා දුර්ලභ වේ. ඊට හේතුව වන්නේ ඒ සඳහා පාරම්පරික දැනුමක් ඇති ශිල්පීන්ගේ හිගයත්, එවැනි නිර්මාණ සඳහා වෙළෙඳපොළේ ඔවුන්ගේ මහන්සියට සරිලන මිලක් නොලැබීමත්ය.

"නියපොත්තෙන් වැඩ", සියුම් ලියවැල් සහිත ලාක්ෂා නිර්මාණයක් නිම වන අයුරු

අවාසනාවක මඟක කොතරම්ද යත් අද සිදුවන ඉවක් බවක් නොමැති වන විනාශය හේතුවෙන් ලංකාවට ආවේණික ලාක්ෂා කෘතියන් වද විමේ

තර්ජනයකට මුහුණ පා ඇත. මේ හේතුව නිසා අද බොහෝ විට මෙම කර්මාන්තය කරගෙන යනු ලබන්නේ ඉන්දියාවෙන් ආනයනය කරනු ලබන එකම වර්ගයක ලාකඩ (Shellac) විශේෂයකිනි. මෙම ආනයනික ලාකඩ අපගේ රටට ආවේණික ලාකඩ තරම් නිර්මාණ සඳහා දීප්තියක් හෝ ආයු කාලයක් කිසි විටකවත් ලබා නොදීම මෙම කර්මාන්තයට එල්ල වී ඇති තවත් එක් තර්ජනයකි.

ලාක්ෂා තන්තු ඇසුරෙන් ගිනි කබලක සහය ඇතිව නිර්මාණය වන සේසත් ආධාරක හා සැරයටි

මෙම කර්මාන්තය ඇත්තෙන්ම කදිම කුඩා හස්ත කර්මාන්තයකි. සංචාරක කර්මාන්තය ඉහල නැංවීමේ කදිම පිටිවහලකි. අපගේ අනන්‍යතාවය හා හෙළ නිර්මාපකයාගේ සියුම් හැකියාවන් ලොවට කියාපාන එක්තරා දුලබ අවස්ථාවකි. එහෙත් අද මෙම කර්මාන්තය සීඝ්‍රයෙන් පරිහානියට පත් වෙමින් පවතී. අද මෙම කර්මාන්තයේ නියැලී සිටින පවුල් සංඛ්‍යාව පනහකට පමණ සීමා වී ඇත. ඒ අතරින් බොහෝ දෙනා වෙනත් රැකියා සොයා යාම ඉතා සෝචනීය තත්වයකි. වර්තමානයේදී රජය මැදිහත්ව මෙම කර්මාන්තය රැක ගත යුතු කාලය එලඹ ඇත. ඔවුන්ට ඔවුන්ගේ නිර්මාණ සඳහා සාධාරණ මිලක් ලබා දිය යුතු අතරම හිගයකින් තොරව අමුද්‍රව්‍යද සැපයිය යුතුය. ඇත්තෙන්ම මෙවැනි කර්මාන්ත නොනැසිව අපගේ මතු පරපුර දක්වා රැක ගැනීම අප කාගේත් යුතුකම බව අප සියල්ලන්ම තරයේ සිහි තබා ගත යුතුය.

